

ריבונה של תורה

רעיונות ומאמרים לפרשת השבוע

ה' כסיו' ה' פולחן תמוזה ה' ראל חודש אדר א' המשע"א ה' ג'איון 206 ה' שנה ה'

דור התיאטרון

"לא משנה מי האדם ומה ייחוסו, ולא יזהה עדה או חוג הוא משתייך, לכל איש מישראל יש חלק בתורה, ואם ירצה ויעמול יוכל להגיע למדרגות גבוהות בתורה"

מלכות זכה בו דוד ואין לשבט אחר בו כלום, כתר תורה מונח לכל מי שירצה. והוא שכתוב "ועשו ארון" ולא נאמר בו "ועשית" כבשאר הכלים, **ללמד שבידו הוא ללמוד ולהתחכם**.

"לא יאמר לחבירו, אני בן תורה ותורה נתונה לי ולאבותי, ואתה ואבותיך לא הייתם בני תורה"

לקח חשוב למדנו מדברים אלו, כי לעומת כתר כהונה ומלוכה שאין אדם זוכה בהם אלא בירושה מאבותיו, הרי שהזכייה בכתר תורה אינה תלויה בסיבות חיצוניות, כמו ייחוס או מעמד, והדבר תלוי אך ורק באדם עצמו. ולזה נתכוון **המאירי** באומרו **"שבידו הוא ללמוד ולהתחכם"** כי אין מונע מכל מי שבשם ישראל יכונה ללמוד ולהתעלות ולהגיע למדרגות רמות בתורה, **ובידו הדבר**, בשונה מן הכהונה והמלכות שמי שזכה להן נתגדר לו ייחוס ומקום בפני עצמו, ואין מי שיוכל להיכנס בתחומו ולהיקרא מלך או כהן אם איננו באמת כזה.

וכן מבואר **בהלכות תלמוד תורה לרמב"ם** (פי"ג ה"א) "בג' כתרין נכתרו ישראל, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות, כתר כהונה זכה בו אהרן שנאמר "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם", כתר מלכות זכה בו דוד שנאמר "זרעו לעולם יהיה וכסאו כשמש נגדי", כתר תורה מונח ועומד ומוכן **לכל ישראל**, שנאמר "מורשה קהלת יעקב" **כל מי שירצה יבוא ויטול**.

לא משנה מי האדם ומה ייחוסו, ולא יזהה עדה או חוג הוא משתייך, ואף לא משנה מה עָבְרוּ, לכל איש מישראל יש חלק בתורה, וכל אדם באשר הוא אם אך ירצה ויעמול יוכל להגיע למדרגות גבוהות בתורה.

וכן מפורש **במדרש תנחומא** (ויקהל ח') בענין הארון, "ציוה הקב"ה לכל ישראל לעשותו שלא יהא לאחד מהם פתחון פה על חבירו לומר שאני נתתי הרבה בארון לפיכך אני לומד הרבה ואני יש לי בו יותר ממך, ואתה לא נתת בארון כלום אלא מעט לפיכך אין לך חלק בתורה".

וכן דרשו שם "למה ניתנה התורה במדבר? לומר מה המדבר מופקר לכל אף דברי תורה מופקדין לכל מי שירצה ללמוד. **שלא יהא אדם אומר לחבירו אני בן תורה ותורה נתונה לי ולאבותי ואתה ואבותיך לא הייתם בני תורה אלא אבותיך גרים הי"ו**. ואין דבר שממחיש כך את היסוד הנ"ל כאותה שאמרו (חוריות יג, א) **"ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ"**, וכפי

בדורנו דור ה'קטלוגים' והחיצוניות ישנה נטיה מוטעית ליקטלג' כל אדם, ולשפוט את מדרגתו הרוחנית על פי אמות מידה של עדה, ייחוס, לבוש, ועוד כהנה וכהנה סימנים שונים ומשונים שאין כל קשר ביניהם לבין פנימיותו של האדם.

דברים ברוח זו ובלשון חריפה הרבה יותר כתב **הרב זסלר זצ"ל ב"מכתב מאליו"** (ח"ג 116): "דורנו הוא בודאי דור עיקבתא דמשיחא אשר עליו אמרו חז"ל (סוטה מט, ב) שהאמת תהא נעדרת בו. דורנו הוא דור חיצוני הקִבֵּק בחיצוניות בלי תוכן פנימי, **דור שכל עולמו תיאטרון, וכל מעשיו משחקים, דור שכל מחשבותיו דמיון**, והשגת המציאות האמיתית נעדרת ממנו".

ונדמה שגם על תחום זה לא פסחה העדרותה של האמת. כי כבר לימדונו חז"ל "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו", ואם כן מה לנו לפסול או לשפוט אדם על פי סממנים חיצוניים שטחיים, ומדוע לא נביט אל מידותיו הטובות ואל הנקודות החיוביות שבו.

"אמר הקב"ה, יבואו הכל ויעסקו בארון כדי שיזכו כולם לתורה"

ואם נכונים הדברים לגבי כלל עבודת ה', על אחת כמה וכמה שראויים ונכונים הם לגבי מצות תלמוד תורה. וסמך לזה מצאנו בפרשתנו בבניית כלי המשכן. שהנה בכל הכלים נאמר "ועשית" לשון רבים, אך בארון נאמר (כה, י) **"ועשו ארון עצי שטים"**. והסיבה לכך היא כי בארון היו מונחים הלוחות ושברי הלוחות, והוא מרמז לתורה כידוע. ועל כן אמר הכתוב "ועשו" לשון רבים, שכל ישראל יעשהו יחד, וזאת כדי להורות וללמד כי לכל איש מישראל ישנה היכולת והזכות להיות שותף בכתר התורה.

וכן למדנו מדברי **המדרש** (שמו"ר לד, ב) שהביא **הרמב"ן** (כה, י), "מפני מה בכל הכלים כתוב "ועשית" ובארון כתוב "ועשו"? אמר הקב"ה יבואו הכל ויעסקו בארון כדי שיזכו כולם לתורה" [וביאר הרמב"ן, שמה שאמרו "ויעסקו בארון" היינו שיתנדב כל אחד כלי זהב אחד לארון, או יעזור לבצלאל מעט, או שיכוונו לדבר].

ועל דרך זו דרשו **במסכת יומא** (עב, ב) "אמר רבי יוחנן, שלשה זרים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן. של מזבח זכה אהרן ונטלו, של שלחן זכה דוד ונטלו, של ארון עדיין מונח הוא, כל הרוצה ליקח יבוא". וביאר **המאירי** "ג' זרים נרמזו בהם ג' כתרין, כתר כהונה זכה בו אהרן ואין לשבט אחר בו כלום, כתר

שדרשו שם "יקרה היא מפנינים- מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים" [וראה שם בבאר שבע שלא מדובר רק בכהן גדול שהוא עם הארץ גמור, אלא שאף אם הוא חכם אלא שאינו במדרגתו של אותו תלמיד חכם, הרי שהתלמיד חכם קודם לו על אף פגמו].

"אכל הכלב פיתו של ינאי"

ומעשה נורא מצאנו במדרש (ויק"ר ט, א) בענין זה, "מעשה ברבי ינאי שראה אדם אחד שהיה משופע ביותר [פירש המתנות כהונה, שאותו אדם היה לבוש במלבוש תלמידי חכמים ולכן סבר ר' ינאי שהוא ת"ח]. הכניסו לביתו והאכילו והשקהו, וְדָקוּ במקרא ולא היה יודע, במשנה ולא היה יודע, וכן באגדה ובתלמוד. אמר לו ר' ינאי, קח הכוס וברך ברכת המזון. אמר לו, יברך ינאי בביתו [כי לא היה יודע לברך]. אמר לו, אמור, אכל כלבא פיסתיה דינאי [אכל הכלב פיתו של ינאי]. קם אותו אדם ותפסו לר' ינאי ואמר לו **ירותתי גבך דאת מונע לי** [שהתורה היא ירושת כל ישראל בשווה, ואתה מונע אותה ממני, וקורא אותי כלב כאילו אין לי חלק בה]. אמר לו ר' ינאי ומה חלק ירושה יש לך בה? אמר לו פעם אחת הייתי עובר ליד בית הספר ושמעתי קול התינוקות שהיו אומרים "תורה ציוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", ולא נאמר "קהלת ינאי" אלא "קהלת יעקב".

והנה אותו אדם היה בור ועם הארץ גמור, שהרי אפילו את הפסוק "תורה ציוה" לא ידע אלא על ידי התינוקות. אולם מדברי המדרש שם מוכח שחז"ל הסכימו לטענתו, כי באמת התורה איננה מיוחדת ובלעדית רק למי שרכש בה ידיעה רבה ונתייגע בה, ויש בה חלק לכל איש ואיש מישראל גם אם הוא עם הארץ. ואף שיש עליו תביעה מדוע אינו עמל בחלקו המיוחד לו בתורה, מכל מקום אין ראוי לקוראו "כלב" ולעשותו כמי שמופקע לחלוטין מהתורה הקדושה. [ובפרי צדיק (פרי שמות אות ב') כתב שחידוש זה שחידש אותו עם הארץ הוא היה חלקו בתורה. וכן רואים אנו כי נקבע חידושו לדורות בדברי המדרש].

מן השמים קוצבים לכל אדם את ימי חייו לפי חלקו בתורה

וכן כתב ה'חפץ חיים' זצ"ל ב"חומת הדת" (פ"י) "לכל אחד מישראל ניתן חלק בתורה שיכול להשיגו בעודו בזה העולם, וזהו חלקו בחיים לנצח, וניתן לו מן השמים מספר הימים לפי ערך חלק ההשגה אשר רוצה הקב"ה לזכותו בו, ואם יבטל איזה ימים יחסר לו מחלקו לנצח. ולכך צריך לקבוע בכל יום עת לתורה ולא יחסר לו אפילו יום אחד".

וכמו כן כתב ב"שם עולם" (ח"א פ"ג) "לכל איש ואיש ניתן חלק בתורה הק' במעמד הר סיני שהיו כל הנפשות שם, ולפיכך אנו מבקשים כולנו מהשי"ת "ותן חלקנו בתורתך", וכל אחד ואחד בבואו לזה העולם כאשר מתייגע בתורה הוא מוצא החלק שניתן לו, ולזה החלק נמשך לבו, ולפיכך אמרו חז"ל (ע"ז יט, א) אין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ. וזה החלק הוא כמו מטמון שהטמין השי"ת עבורו בתורה, כי אב רחמן הוא ורוצה שלא יתבייש שום

איש בבואו לשם. ועל כן לענין התורה צריך לחפש היטב היטב ולייגע עצמו, שבדאי ימצא המטמון שהטמין השם ית' עבורו".

עומק ענינם של בני הכפרים המקדימים לקרוא את המגילה ביום הכניסה

והן הן הדברים לענין חודש אדר ומצות קריאת המגילה. כי הנה מבואר בתחילת מסכת מגילה שחכמים תיקנו שבני הכפרים יקדימו את קריאת המגילה ליום הכניסה שיכול לחול ביא' ויב' או יג' אדר.

וביאר בזה רבי צדוק הכהן (פרי"ע לרי"ח אדר אות א'), שהנה ענינו של חודש אדר הוא מחיית עמלק [וכפי שכתב תלמידי הרשב"א בספר תורת המנחה (דרשה לו)], שלא רק בימי מרדכי ואסתר זכו ישראל לנצח את עמלק בחודש אדר, אלא אף לדורות מסוגל חודש זה למחיית עמלק, ובו ימחה עמלק לעתיד לבא ביד' ובטו' אדר]. ולכאורה עיקר מחיית עמלק היא על ידי התלמידי חכמים העמלים בתורה. אלא שלאמיתו של דבר עמלק אינו נלחם ישירות בגדולים אלא מזנב בנחשלים שבשולי המנחה, וטוען שכיון שאינם עוסקים בתורה אין להם חלק באלוקי ישראל ומה להם כי יעבדוהו.

ולכן דוקא בני הכפרים עמי הארצות ועובדי האדמה הם הראשונים לקרוא את המגילה ולמחות את עמלק, שבכך מצהירים ומעידים הם שלכל יהודי יש חלק בתורה הקדושה, ורצונם האמיתי בפנימיות הלב הוא לעבוד את השי"ת בשלימות בבחינת "רצוננו לעשות רצונך אלא ששאר שבעיסה מעכב".

ב' הלקחים הטמונים בקשר שבין פרשת הארון לחודש אדר

הנה כי כן נמצא שלפרשת הארון ולחודש אדר ישנו מכנה משותף בדמות החלק המיוחד שטמן הקב"ה לכל יהודי בתורה. למכנה משותף זה יש ב' לקחים עיקריים: א. שעל כל יהודי להוציא לאור את חלקו בתורה הקדושה, וזאת על ידי קביעת עתים לתורה דבר יום ביומו. ב. הלקח השני הוא שעלינו למצוא את הטוב והחיובי שבפנימיותו של כל איש מישראל, ולא ללכת בדרכו של ידור התיאטרון והחיצוניותי שבו פוסלים ושוללים אדם על פי מראה עיניים או השתייכות כל שהיא. ולכשנעשה כן הרי שבדאי יהא חודש זה חודש של אורה ושמחה מתוך אחדות ואחוות הלבבות.

תעבורת האמריקני: אודישן טלוויזיה אסיילת ינואר 2010/3

טל' 08-9144220 © 153-89744220 :ספק

רשת לרשתות ולרשתיות: rinuna@shtaygen.co.il

לרשתות דרשות ושיעורים כפי ליצור קשר בהתאם

קורא נכבד! עלון זה מופץ בעותקים רבים בארץ ובעולם, אם ברצונך לזכות בהפצת תורה לאלפי קוראים מידי שבת בשבתך, ולהקדיש את העלון למשך חודש או שנה או באופן חד פעמי לברכה להצלחה ולרפואה או להבדיל לע"נ

גא פנה לפרטים בטל' 050-4191861

לע"נ ר' בנימין בן משה זצ"ל
מרת סרה (שרה) בת רחמה ע"ה
מרת צביה בת סרה ע"ה

לע"נ אהרן בן יחיא מעברי ז"ל
מרת רחל בת סאלחה ע"ה
מרת נאווה בת האגיה ע"ה

לרפואת מאיר חיים
בן מסעודה